

N:o 54.

Ank. till Riksd. kansli den 28 mars 1898, kl. 1 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående
afsöndring från länsmansbostället ett halft mantal Stenum
n:o 3 Stommen i Stenums socken och Valle härad af
Skaraborgs län.*

(I. A.)

Under återopande af bilagdt utdrag af protokoll öfver ecklesiastik-
ärenden för den 22 januari innevarande år har Kongl. Maj:t i en samma
dag aflåten proposition (n:o 62) föreslagit Riksdagen medgifva, dels att
från länsmansbostället ett halft mantal Stenum n:o 3 Stommen i Stenums
socken och Valle härad af Skaraborgs län måtte till plats för tillämnad
ny folkskolebyggnad och till utvidgning af Stenums församlings kyrko-
gård för alltid afsöndras ett af kommissionslandtmätaren H. O. Lundin år
1896 kartlagdt och beskrifvet jordområde om 75 ar mot en köpeskillning,
motsvarande tjugufem gånger den afgäld, som af Kongl. Maj:ts befall-
ningshafvande i nämnda län, efter skattläggningsmäns förslag, pröfvades
fullt motsvara den genom afsöndringen försakade minskning i boställets
värde, samt på vilkor i öfrigt:

att köpeskillingen skulle till landtränteriet i länet inbetalas, innan
området finge af församlingen tagas i besittning;

att området finge af församlingen tillträdas vid nuvarande boställs-
hafvarens frånträdande af bostället eller dessförinnan å tid, hvarom för-
samlingen kunde med boställshafvaren öfverenskomma;

att, derest sådan öfverenskommelse träffades, församlingen skulle

utan något som helst bidrag från kronan till boställshafvaren årligen erlägga den godtgörelse, som borde tillkomma honom för mistningen af området;

att församlingen skulle vara skyldig att, om så påfordrades, omkring det afsöndrade området uppföra och underhålla lämpligt stängsel mot boställets öfriga egor;

dels ock att nämnda köpeskilling måtte få användas på enahanda sätt, som vore bestämdt i fråga om köpeskillingarna för de hemman och lägenheter, hvilkas försäljning egde rum jemlikt kongl. brevet den 29 maj 1874.

Af ofvanberörda statsrådsprotokoll inhemtas, hurusom Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Skaraborgs län med skrifvelse den 23 december 1896 öfverlemnade en af kyrkoherden Carl Stolpe å Stenums församlings vägnar gjord ansökning att till plats för tillämnad ny folkskolebyggnad och till utvidgning af församlingens kyrkogård få från länsmansbostället ett halft mantal Stenum n:o 3 Stommen i Stenums socken och Valle härad af nämnda län mot årlig afgäld »exproprieras» ett af kommissionslandtmätaren H. O. Lundin år 1896 kartlagdt och beskrifvet jordområde om 75 ar; till stöd för hvilken ansökning anförts, att det nuvarande skolhuset i församlingen befunne sig i ytterst dåligt skick, och någon annan för nya skolbyggnader lämplig plats än den ifrågasatta icke finnes att tillgå.

Öfver denna ansökning hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande hört *dels* boställshafvaren, hvilken, enär ifrågavarande jordområde såsom vattensjukt och mycket stenbundet ej vore af synnerligt värde, och den årliga afgälden väl komme att beräknas så högt, att bostället genom »expropriationen» icke tillskyndades någon förlust, för sin del tillstyrkt bifall till ansökningen, *dels ock* kronofogden i orten, som ansett ifrågavarande »expropriation» icke kunna på något sätt lända till skada för bostället; och hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande förordat bifall till ansökningen, med vilkor, att en mot jordrymdens behållna afkastning svarande afgäld i spanmål bestämdes och af församlingen till boställshafvaren utgjordes med penningar efter tioårigt medelmarkegångspris, samt att församlingen tillförbundes uppföra och allt framgent underhålla erforderligt stängsel omkring den afsöndrade lägenheten.

På grund af remiss hade derefter Kongl. Maj:ts och rikets kammarkollegium inhemtat yttrande i ärendet från vederbörande folkskoleinspektör, hvilken dervid hufvudsakligen anført, att då Stenums församling för närvarande hade ett gammalt olämpligt skolhus, och uppförandet af ny

ändamålsenlig skolhusbyggnad skulle befrämja skolväsendets inom församlingen utveckling, samt härtill komme, att berörda jordområde vore synnerligen lämpligt för det afsedda ändamålet, det vore i hög grad behjertansvärdt, att församlingens ansökning bifölles.

Sedan domkapitlet i Skara, som äfven lemnats tillfälle att i ärendet sig yttra, likaledes tillstyrkt bifall till ansökningen, hade kammarkollegium i eget den 8 april 1897 afgifvet utlåtande hemställt, att den af samtliga vederbörande förordade ansökningen måtte på det sätt bifallas, att ifrågavarande jordområde finge för det angifna ändamålet för alltid från bostället afsöndras, under vilkor, att församlingen till boställshafvaren erlade den årliga afgäld i spanmål eller annan lämplig räntepersedel att lösas med penningar efter medelmarkegångspris, som af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, efter skattläggningsmäns förslag, prövades fullt motsvara den genom afsöndringen förorsakade minskning i boställets afkastning, äfvensom att församlingen, der så påfordrades, omkring det afsöndrade området uppförde och underhölle lämpligt stängsel mot boställets öfriga egor.

Slutligen hade medicinalstyrelsen, på grund af remiss, hört vederbörande förste provinsialläkare, hvilken dervid hufvudsakligen anført, att den till plats för skolbyggnad föreslagna terrängen hade ett fritt läge och, ehuru stenig, likväl lämplig jordmån samt tjenliga lutningsförhållanden, hvarigenom vissa något sankta delar af området lätt kunde genom dränering torrläggas, samt att ifrågavarande område vore för det afsedda ändamålet lämpligt i sanitärt hänseende, så att någon olägenhet ur denna synpunkt hvarken af kyrkogårdens närhet eller eljest vore att befara, vare sig för den angränsande trakten eller med hänsyn till den tillämnade folkskolebyggnaden.

För egen del hade medicinalstyrelsen tillstyrkt afsöndring för det ifrågasatta ändamålet af omförmälda jordområde.

Mot hvad sålunda föreslagits hade departementschefen icke haft annat att erinra, än att församlingen torde böra för ifrågavarande område erlægga en gång för alla en köpeskilling, motsvarande tjugufem gånger den på ofvan angifna sätt bestämda afgälden för området, i följd hvaraf församlingen torde berättigas tillträda området först vid nuvarande boställshafvarens frånträdande af bostället, der ej annan öfverenskommelse kunde af församlingen med honom träffas; och hade förty departementschefen, efter samråd med chefen för finansdepartementet, hemställt, att Kongl. Maj:t täcktes för Riksdagen framlägga det förslag, förevarande proposition innefattar.

På grund af hvad sålunda i detta ärende förekommit, hemställer utskottet,

att Kongl. Maj:ts omförmälda framställning må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 28 mars 1898.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.